

POSTANOWIENIE

20 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 20 września 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa W. K.

przeciwko Skarbowi Państwa- Rejonowemu Zarządowi Infrastruktury w B.

o ochronę naturalnego środowiska człowieka,

na skutek skargi kasacyjnej Skarbu Państwa- Rejonowego Zarządu Infrastruktury w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Sieradzu

z 28 grudnia 2022 r., I Ca 560/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego pozwanego, pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją

w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący Skarb Państwa – Rejonowy Zarząd Infrastruktury w B. powołał się na istotne zagadnienie prawne wyrażające się w pytaniu, czy właścicielowi nieruchomości, której wartość uległa zmniejszeniu na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, jednak bez związku ze szczegółowymi ograniczeniami wynikającymi z art. 135 ust. 3a p.o.ś., przysługuje odszkodowanie na podstawie art. 129 ust. 2 tego aktu. Wskazał ponadto na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 136 ust. 3 w związku z art. 129 ust. 2 p.o.ś.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest z kolei wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała uznać, by w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem wystąpiły powołane przyczyny kasacyjne.

Pierwszą z wątpliwości należało uznać za pozbawioną przymiotu nowości, zważywszy, że skarżący zmierzał w tej materii *de facto* do zweryfikowania prawidłowości stanowiska Sądów *meriti* przez pryzmat wykładni art. 129 ust. 2 p.o.ś. przyjętej w uchwałach Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2022 r., III CZP 80/22, OSNC 2022, nr 11, poz. 106 i z dnia 29 kwietnia 2022 r., III CZP 81/22, OSNC 2023, nr 1, poz. 3, którą to wykładnię aprobował, jako dla siebie korzystną. Niezależnie od tego, podłoże przedstawionej wątpliwości stanowiła sytuacja, w której spadek wartości nieruchomości następuje bez związku z ograniczeniami wynikającymi z art. 135 ust. 3a p.o.ś. Z materiału sprawy wynikało tymczasem, że nieruchomość powoda jest położona w podobszarze A obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska o wojskowym charakterze, na którym wprowadzono skonkretyzowane i daleko idące zakazy skierowane do właścicieli nieruchomości, co zostało wzięte pod uwagę przez biegłego w sporządzonej przezeń opinii.

Dostrzec należało wreszcie, że w toku postępowania kasacyjnego przedstawione zagadnienie stało się przedmiotem kolejnej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2024 r., III CZP 56/23, w której Sąd Najwyższy przyjął – powołując szeroką argumentację – że właścicielowi nieruchomości, której wartość zmniejszyła się na skutek wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania, o którym mowa w art. 135 ust. 1 p.o.ś., jednak bez związku ze szczególnymi ograniczeniami wynikającymi z art. 135 ust. 3a tej ustawy, przysługuje odszkodowanie na podstawie art. 129 ust. 2 tego aktu. Stanowisko to stanowi odpowiedź na wątpliwość skarżącego, a pogląd przyjęty przez Sądy *meriti* koresponduje z powołaną uchwałą.

Podnoszoną rozbieżność w orzecznictwie skarżący wiązał przede wszystkim z uchwałą z dnia 28 października 2022 r., III CZP 100/22, OSNC 2023, nr 6, poz. 58, według której właścicielowi nieruchomości położonej w strefie ograniczonego użytkowania, o której mowa w art. 135 p.o.ś., nie przysługuje odszkodowanie w wysokości odpowiadającej kosztom zapewnienia w budynku znajdującym się na

tej nieruchomości odpowiedniego klimatu akustycznego, jeżeli koszty te nie zostały poniesione.

W tym kontekście należało jednak zważyć, że uchwała ta, negująca stanowisko wyrażone w wyroku z dnia 29 listopada 2012 r., II CSK 254/12, została podjęta w składzie złożonym z osób, których udział w składach orzekających Sądu Najwyższego, z racji sposobu powołania do pełnienia urzędu sędziego Sądu Najwyższego, zgodnie z uchwałą połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I - 4110-1/2020, a także orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (por. m.in. wyroki z dnia 8 listopada 2021 r., nr 49868/19 i 57511/19, *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce*, z dnia 3 lutego 2022 r., nr 1469/20, *Advance Pharma Sp. z o.o. przeciwko Polsce* i z dnia 23 listopada 2023 r., nr 50849/21, *Wałęsa przeciwko Polsce*), oznacza, iż ustanowiony w ten sposób sąd nie spełnia standardu bezstronnego, niezależnego i ustanowionego ustawą (art. 45 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 Karty praw podstawowych; por. np. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2022 r., I KZP 10/22, OSNK 2022, nr 11-12, poz. 40, a także – wydane w aspekcie tej samej uchwały – postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I CSK 2356/23, z dnia 27 czerwca 2024 r., I CNP 114/23 i z dnia 19 lipca 2024 r., I CSK 3422/23). Uchwały podejmowane przez Sąd Najwyższy, zarówno o konkretnym, jak o abstrakcyjnym charakterze, stanowią natomiast zasadniczy instrument ujednolicania orzecznictwa sądów powszechnych, do czego powołany jest wyłącznie Sąd Najwyższy w składzie odpowiadającym wymaganiom Konstytucji i prawa traktatowego (por. odpowiednio wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2024 r., II CSKP 422/23).

Bez względu na tę okoliczność, wykładnia przyjęta w rozważanej uchwale, niezależnie od tego, że sformułowano ją w sprawie, w której spór dotyczył obszaru ograniczonego użytkowania wokół lotniska cywilnego, podczas gdy sprawa, w której wydano zaskarżony wyrok, odnosi się do lotniska wojskowego, dopuszcza wyjątki związane ze skonkretyzowanym obowiązkiem dostosowania budynku położonego w obszarze ograniczonego użytkowania pod względem technicznym. W stanie faktycznym sprawy, w której zapadł zaskarżony wyrok, uchwała

wprowadzająca obszar ograniczonego użytkowania wokół lotniska wojskowego ustanowiła natomiast konkretne wymagania techniczne dotyczące budynków w podobszarze A w postaci konieczności zapewnienia, zarówno w nowoprojektowanych, jak i istniejących budynkach, właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej, zgodnie z obowiązującymi normami, przez zastosowanie przegród budowanych o odpowiedniej izolacyjności (por. odmiennie w stanie faktycznym sprawy rozstrzygniętej wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2021 r., II CSKP 5/21, OSNC 2022, nr 2, poz. 17). W sprawie ustalono również, że na nieruchomości powoda dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych wartości norm hałasu lotniczego w porze nocnej.

Reasumując, abstrakcyjne wskazanie na odmienne kierunki interpretacji art. 136 ust. 3 p.o.ś., w oderwaniu od specyfiki konkretnych stanów faktycznych, nie było *in casu* wystarczające do skutecznego powołania się na przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wywody wniosku – w zestawieniu z motywami zaskarżonego orzeczenia – nie stwarzały zarazem podstawy do przyjęcia, by skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Należało zatem odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 98 § 1-1¹ i art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]